

SER

Alleen het relevante verschil telt!

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!



SER

Discriminatie werkt niet!

Adviesaanvraag van SZW

SER

Vragen aan de SER

- Welke aanvullende acties dragen bij aan voorkomen en bestrijden van discriminatie op de arbeidsmarkt? De raad is verzocht in te gaan op de kwetsbare arbeidsmarktpositie van enkele groepen.
- Hoe kunnen verschillende actoren daarbij behulpzaam zijn?
- Welke randvoorwaarden of maatregelen zijn nodig opdat sociale partners een goede invulling kunnen geven aan hun verantwoordelijkheid bij het voorkomen en bestrijden van discriminatie op de arbeidsmarkt?
- Kan de SER in de advisering aandacht besteden aan goede voorbeelden?

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

Achtergronden en reikwijdte

SER

- **Achtergronden**
 - Breed maatschappelijk en politiek debat
 - Belang van inclusieve arbeidsmarkt
 - Onbekendheid vele uitingsvormen van discriminatie noodzaken tot betere herkenning en onderkenning
- **Reikwijdte**
 - Discriminatie doet zich in alle levenssferen voor en zal daarom ook daar krachtig moeten worden aangepakt
 - Samenhang met gelijke kansen en belang van effectief beleid om arbeidsmarktpositie van bepaalde groepen te verbeteren
 - Veel overeenkomsten tussen groepen die in dit advies besproken worden: generieke aanpak naast specifieke aanbevelingen per groep

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

Wat is discriminatie en hoe vaak komt het voor?

SER

- Discriminatie is een onduidelijk en beladen begrip
 - Complex wettelijk kader
 - Beladenheid term maakt discriminatie lastig bespreekbaar
 - Onduidelijkheid wat 'discriminatie' precies is
 - Onbekendheid met uitingsvormen, vooral onbewuste
 - Grote invloed van stereotypering, vooral impliciete stereotypen
 - Mindbugs

- Mate van voorkomen is alleen indicatief vast te stellen
 - Klachten en meldingen bij antidiscriminatievoorzieningen (2012: ruim ¼ van 5.594 meldingen ging over arbeid)
 - Aangifte en melding bij politie
 - Bevolkingsonderzoek naar *ervaren* discriminatie (ongeveer kwart heeft recent discriminatie ervaren*)
 - Oordelen College voor de Rechten van de Mens (2013: 78 x verboden onderscheid op terrein arbeid, 43 x geen verboden onderscheid)

* Let op: niet alleen bij de arbeid

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

Gezamenlijke generieke aanpak

SER

- 7 bouwstenen
 1. Vergroten kennis en bewustzijn
 2. Verkleinen rol stereotypering door voorlichting en training
 3. Stimuleren van diversiteitsbeleid met o.a. diversiteitscharter
 4. Vergroten rol OR-en/personeelsvertegenwoordiging
 5. Verbeteren melding, registratie en afhandeling klachten
 6. Verbeteren handhaving *inspectie*
 7. Meer onderzoek

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

1. Vergroten kennis en bewustzijn

SER

- Bevorder kennis en bewustzijn van discriminatie bij alle werkgevers en werknemers
 - Door wie: sociale partners, Stichting van de Arbeid, brancheorganisaties, OR-en, werkgevers en werknemers, College voor de Rechten van de Mens, overheid (in faciliterende zin)
- Bevorder kennis en bewustzijn van discriminatie binnen eigen onderneming
 - Door wie: arbeidsorganisaties, management, HR-afdelingen, OR-en
- Stimuleer educatieve campagnes
 - Door wie: sociale partners, brancheorganisaties, overheid

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

2. Minder stereotypering

SER

- Vergroot bewustwording van rol van stereotypering door herhaalde voorlichting en training en stimuleer gedragsverandering in arbeidsorganisaties
 - Door wie: arbeidsorganisaties, management, HR-afdelingen, bij werving en selectie betrokken medewerkers, OR-en, sociale partners, brancheorganisaties
- Benut landelijke voorlichtingscampagnes om rol stereotypering als oorzaak van discriminatie breed onder de aandacht te brengen
 - Door wie: overheid, College voor de Rechten van de Mens, in overleg / samenwerking met sociale partners en arbeidsorganisaties

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

3. Diversiteitsbeleid stimuleren

SER

- Opzetten diversiteitscharter voor stevige impuls diversiteitsbeleid op ondernemingsniveau
 - Door wie: sociale partners met steun van de overheid
- Aansluiten bij charter, tegengaan discriminatie, diversiteit(sbeleid) uitrollen
 - Door wie: arbeidsorganisaties en bestaande Initiatiefnemers in tegengaan discriminatie / bevorderen diversiteit
- Uitwisselen goede praktijken en van elkaar leren
 - Door wie: arbeidsorganisaties, OR-en, netwerken, belangengroepen
- Meer expliciete aandacht in cao's en in arbocatalogi voor tegengaan discriminatie / bevorderen diversiteit
 - Door wie: cao-partijen, brancheorganisaties, aanbevelingen / handreikingen van de Stichting van de Arbeid
- Nagaan wenselijkheid en haalbaarheid van diversiteitscharter voor onderwijsinstellingen
 - Door wie: overheid en onderwijskoepels i.s.m. St. van het Onderwijs

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

4. Grotere rol OR-en

SER

- Meer aandacht voor aanpak discriminatie bijv. bevorderen anonieme meldingsmogelijkheid, benoemen vertrouwenspersoon, spreekuur
- Beter toerusting OR door training
- Diversiteit OR zelf bevorderen
- Benutten SER-voorbeeldreglement, Leidraad PVT, handreikingen
- Bevorderen stimulerende taak OR door goede afspraken en ondersteuning
- Bevorderen cao-aandacht voor taak en rol OR bij tegengaan discriminatie / bevorderen diversiteit

Door wie: OR-en/PVT-en, i.o.m. werkgevers, vakbonden, cao-partijen, trainingsinstituten

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

5. Betere melding, registratie en afhandeling van klachten

SER

- Faciliteren melding discriminatie op werkvloer en probleemoplossing binnen arbeidsorganisaties zelf bijv. door instellen vertrouwenspersoon en goede meldingsprocedure, ook bij onderwijsorganisaties
- Faciliteren melding klachten van sollicitanten door instellen klachtenregeling bijv. NVP-sollicitatiecode
- Intern en extern ongewenst gedrag in organisatie tegengaan, bijv. door uitdragen diversiteitsbeleid, educatie, instructies medewerkers, via bijv. arbocatalogus of interne voorschriften
- Vormgeving van bescherming en begeleiding van klokkenluiders in de private sector

Door wie: arbeidsorganisaties, brancheorganisaties, overheid

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

6. Onderzoek externe melding en maatregelen tegen discriminatie

SER

- Onderzoek nodig naar achtergronden van het relatief geringe aantal meldingen bij externe meldingsinstanties. Op basis daarvan werkbare en effectieve verbeteringen doorvoeren.
- Onderzoek en registratie van gegevens moet een bruikbaar beeld opleveren van mate waarin sprake is van discriminatie bij de arbeid, incl. toegang tot stageplaatsen en leerwerkplekken.
- Regelmatig herhalen van onderzoek discriminatie bij uitzendbureaus;
- Beter inzicht verkrijgen in effectiviteit maatregelen en initiatieven gericht op voorkomen en tegengaan discriminatie (evidence based)

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

7. Verbeteren naleving en handhaving **SER**

- Via risicoinventarisatie en –evaluatie (RI&E) de risico's van o.a. discriminatie in kaart brengen, maatregelen opnemen in Plan van aanpak
- Aanpak discriminatie agenderen als belangrijk issue van PSA (psychosociale arbeidsbelasting)
- Zorgdragen voor voldoende middelen en menskracht voor toezicht en handhaving bij klachten over discriminatie in arbeidsorganisaties
- Grotere rol Inspectie SZW bij afhandeling klachten over discriminatie, meer richten op individuele klachten, bemiddeling, doorverwijzing; Inspectie zelf en voorlichting over taken Inspectie hierop inrichten en verbeteren
- Verbetering handhaving en opsporing door politie en OM o.m. door training, betere informatie, monitoring

Door wie: werkgevers, preventiemedewerker, OR, sociale partners, brancheorganisaties, cao-partijen (aanbeveling 1 en 2) en overheid en Inspectie SZW (aanbeveling 3, 4 en 5)

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

Specifieke aanbevelingen **SER**

- Niet-westers allochtonen
- Mensen met beperkingen
- Lhbt-ers
- Vrouwen
 - Doorstroom naar de top
 - Zwangere vrouwen
 - Gelijk loon
- Ouderen
- Arbeidsduur / tijdelijk contract

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

Niet-westers allochtonen

SER

- Meer aandacht in het onderwijs voor een betere omgang met culturele verschillen door sollicitatietraining en voorbereiding op de arbeidsmarkt
- Nader onderzoek naar 'kleuring' in testen
- Het stimuleren van netwerken
- Het bevorderen van stage- en werkervaringsplaatsen specifiek voor jongeren uit deze groep (onder het motto 'bekend maakt bemind');
- Monitoring uitzendbranche mede met oog op effecten in kaart brengen van goede voorbeelden door brancheorganisaties

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

Mensen met beperkingen

SER

- Opvolgen afspraken over arbeidsparticipatie van mensen met beperkingen gemaakt in het Sociaal Akkoord
- Veel praktische initiatieven waarbij sociale partners initiatief hebben genomen of bijdragen aan het initiatief, bijvoorbeeld:
 - De Normalste Zaak
 - Werkgevers gaan inclusief
 - Boris helpt je bij een baan
 - Specialisterren
 - De realisten
 - Conventant Wajongers
 - Wajongwaaier

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

Lhbt-ers

SER

- Meer onderzoek naar oorzaken en achtergronden van de kwetsbare positie van m.n. biseksuelen en transgenders
- Steun voor kabinetsmaatregelen ter verbetering van de positie van lhbt-ers
- Stimuleren netwerkvorming
- Aandacht voor positie lhbt-ers in cao's
- Diversiteitsbeleid

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

Vrouwen

SER

- Doorstroom naar de top
 - Overheid stimuleert en zorgt voor randvoorwaarden
 - Goede voorzieningen om werk en prive te combineren
 - Diversiteitsbeleid
 - OR benut mogelijkheid invloed uitoefenen op benoeming commissarissen
- Zwangere vrouwen
 - Meer bekendheid geven aan rechten en plichten
 - Onderschrijven Handreiking van de Stichting van de Arbeid en oproep brede verspreiding
- Gelijke beloning
 - vakbonden kunnen salarisonderhandelingscursussen voor vrouwen ontwikkelen;
 - oproep aan ondernemingsraden om een actievere rol te spelen;
 - toepassing van de Quickscan door de Inspectie SZW;
 - overheid stelt een jaarlijkse vaste dag van de gelijke beloning (equal pay day) in
 - werkgeversorganisaties en vakbonden moedigen hun achterban aan tot grotere transparantie over het beloningsbeleid en zorgen voor brede bekendheid bestaande initiatieven als Loonwijzer en Quickscan

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

Ouderen

SER

- Perceptie en stereotiepe beeldvorming spelen belangrijke rol
- Aanbevelingen uit generieke aanpak daarom belangrijk
- Sociale partners nemen maatregelen gericht op arbeidsparticipatie in kader Sociaal Akkoord en Beleidsagenda 2020. Effecten hiervan nagaan.

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!

Arbeidsduur / tijdelijk contract

SER

- Arbeidsduur
 - Goede voorlichting door overheid en College vd R vd M, met bijdrage van sociale partners en OR-en
- Arbeidsduur en tijdelijk contract
 - SER juicht toe dat kabinet voornemens is het verbod van onderscheid op grond van arbeidsduur / tijdelijk contract te verbeteren

12-05-2014 | Brigid Claassen | Discriminatie werkt niet!